

Pojištění pro případ úmrtí v pozůstalosti.

K článku, uveřejněnému v letošním ročníku »Českého Práva« čis. 5 str. 38, připojuji několik poznámek:

Ze zkušenosti je známo, že životní pojistky bývají skutečně často chybně zařazovány do pozůstalostního jmění neb naopak z něho vylučovány; zejména tehdy, není-li mezi dědici sporu, nebývá otázka zařazení či nezařazení přesně řešena, ač je to důležité nejen pro výpočet zákonného nebo povinného dílu, ale též pro ručení za pozůstalostní dluhy.

Pro řešení otázky, zda pojištěný kapitál do pozůstalosti patří či nepatří, jsou směrodatnými ustanovení cis. nař. z 22. listopadu 1915 č. 343 ř. z. (pojišťovacího řádu), zejména §§ 132 a 133. Podle nich jest rozeznávati dvě skupiny životních pojistek (na kapitál):

a) pojistek, znějících ve prospěch osob předem určitých,

b) pojistek, znějících ve prospěch majitele neb doručitele.

Do skupiny první patří pojistky, v nichž z pojistky obdařený jest buď určitě pojmenován, neb označen takovým způsobem, že lze jej předem bezpečně určit (jako na př. zní-li ve prospěch manželky, dětí, dědiců a pod.). V těchto případech nepatří pojistka do pozůstalostního jmění, nýbrž z pojistky obmyšlený nabývá nároku na plnění pojistitelovo v důsledku nastoupení pojistné příhody bezprostředně z pojišťovací smlouvy na základě doložky obdařovací. Jde tu o obligační nárok obmyšleného na vyplacení kapitálu přímo proti pojišťovně, nikoli snad proti pozůstalosti. Ani ta okolnost, že zůstavitel pojistku tu až do úmrtí měl v držení, nemůže na tomto stavu nic změnit, rovněž tak jest při těchto pojistkách právně bezvýznamné, vyhradil-li si zůstavitel disposiční právo, jehož nepoužil. I když pojistka zní ve prospěch dědiců, nelze ji zařaditi do pozůstalosti, neboť i v tomto případě jedná se o osoby předem určené, resp. určitelné; ovšem projednání pozůstalosti bude důležité pro určení dílu, jímž budou dědicové participovati na pojištění kapitálu (srov. § 133 odst. 2. cit. pojišť. řádu).

Jen v jediném případě bylo by zařaditi pojistku této skupiny do pozůstalostního jmění, totiž tehdy, když z pojistky obdařený nároku nenabude (na př. zemře před splatností pojistky, vzdá se nároku); v tomto případě dle výslovného ustanovení § 132 odst. 3 cit. pojišť. řádu přísluší nárok ze smlouvy pojišťovací pojištěnci (zůstaviteli), a tudíž v případě, že nárokem tímto před svojí smrtí snad jinak nedisponoval, jeho pozůstalosti.

Naproti tomu při pojistkách druhé skupiny (znějících ve prospěch majitele neb držitele) bude rozhodovati, zda zůstavitel nárokem z pojišťovací smlouvy disponoval, ať již právním jednáním mezi živými či na případ smrti. Stala-li se taková dispozice právoplatně, nelze pojistku tuto do pozůstalostního jmění zařaditi. (Jisté

potíže budou se ovšem podávati ze způsobu, kterým se mají okolnosti, důležité pro zjištění držby a právního jednání, zjistiti.) Jestliže zůstavitel nárokem z pojišťovací smlouvy nedisponoval (ani právním jednáním mezi živými, ani na případ smrti), pak pojistka patří do pozůstalostního jmění (srov. § 133 odst. 3 pojišť. řádu).

Upozorňuji při této příležitosti na instruktivní článek Dra Eduarda Lisky v »Českém Právu«, roč. VII., čís. 1. (O životních pojistkách při projednání pozůstalosti), a pojednání Dra Jana Frinda v Notariats-Zeitung, roč. 12., čís. 6. (Zur Praxis bei überschuldeten Nachlässen und bei Behandlung von Lebensversicherungssummen im Nachlass); v tomto pojednání citováno jest i poučení min. sprav., uveřejněné ve Verordnungsblattu z 19. července 1916, podávající detailní výklad o těchto otázkách, též i po stránce poplatkové, různící se podstatně od hlediska soukromoprávního.

Dr. Ž.

Dr. ANT. BLAHA, notář:

Ještě k poplatkům notáře jako soud. komisaře při konkursu pozůstalosti.

V předchozích dvou číslech zabývali se kol. Dr. A. Kozáková a Dr. B. Fleischer poplatky soud. komisaře při uvalení konkursu na pozůstalost a při pozůstalostech předlužených. Oba pisatelé hájí stanovisko notářům příznivé, bohužel však nebývá soudy rozhodováno ve smyslu pisateli naznačeném.

Znám dva případy uvalení konkursu na pozůstalosti, kde značné útraty soudního komisaře nebyly zaplacený tak, jak podle názoru pisatelů měly býti zaplacený, nýbrž poplatky pozůstalostním soudem právoplatně ustanovené byly v nastalém konkursu pojaty do III. tř. konkursních věřitelů.

Nevím, které stanovisko jest správné a prosil bych kol. Dr. Kozákovou o přesnější vysvětlení jejich vývodů.

Z citace rozhodnutí bývalého nejv. soudu vídeňského jest zřejmo, že inventář sepsaný notářem jako soud. komisařem při projednání pozůstalosti byl vzat za podklad inventáře konkursního a od sepisu nového inventáře pro řízení konkursní bylo upuštěno.

V takovém případě použití pozůstalostního inventáře pro řízení konkursní jest nepochybné, že útraty soudního komisaře za inventář jsou pohledávkou proti podstatě a musí býti zaplacený přede všemi věřiteli.

Tuto skutečnost postihl správně i kol. Dr. Fleischer ve svém článku pod č. 4., kde praví, že útraty inventáře tvoří pohledávku za konkursní podstatou — ovšem za předpokladu splnění podmínky obsažené v cit. rozhodnutí víd. soudu —, kdežto útraty další patří do III. tř. konk. věřitelů.

Ani první ani druhý pisatel neřeší však otázku útrat inventáře pozůstalosti, na niž byl uvalen konkurs před

zaplacením těchto útrat a když konkursní soud nevzal inventář sepsaný soudním komisařem za podklad inventáře konkursního a pro řízení konkursní byl sepsán inventář nový.

Co se v takovémto případě stane s útratami soudního komisaře za sepis inventáře v řízení pozůstalostním?

V obou nahoře zmíněných případech bylo nutno pro konkurs sepsati inventáře nové, protože během řízení pozůstalostního bylo mnoho zboží — se svolením soudu — prodáno, takže se stav majetku oproti pozůstalostnímu inventáři značně změnil a sepis konkursního inventáře měl za následek, že i útraty soud. kom. za sepis inventáře byly uspokojeny s ostatními projednacími útratami v III. tř. konk. věřitelů a krajské soudy na námítky, že útraty inventáře mají býti uhrazeny z podstaty plným obnosem, nevzaly zřetele.

Dr. JOSEF FRYDRYCH:

Zákon o odkladu exekucí proti zemědělcům.

Dnem 9. května 1933 nabyt účinnosti dlouho očekávaný zákon z 5. května 1933 číslo 74 sbírky zák. a nař. jímž se upravuje výkon exekuce v zájmu hospodářskou depresí ohrožené výroby zemědělské. Vztahuje se na exekuční řízení soudní i berní, na exekuce mobilární i imobilární a stanovuje zejména, že v exekučních věcech již zahájených odloží exekuční soud nebo úřad k návrhu dlužníka výkon prodeje na dobu po 31. prosinci 1933.

V exekučních věcech, které budou zahájeny po vyhlášení zákona do 31. prosince 1933, smí se dražba vykonati až po 31. prosinci 1933; k tomuto předpisu musí soud (úřad) přihlížeti z moci úřadu.

Odklad zařídí soud (úřad) bez dalšího šetření, není-li sporné, že jde o exekuci proti zemědělci, a bez ústního jednání nebylo slyšení vymáhající strany. (§ 45 odst. 3. ex. ř.) V odloženém řízení pokračuje se opět toliko k návrhu vym. věřitele. (§ 44 odst. 4. ex. ř.) Veškeré již vykonané exekuční úkony se podle §u 43 odst. 1 ex. ř. zachovávají, leč by soud (úřad) něco jiného zařídil, zejména kdyby zachování úkonů způsobilo povinnému těžce nahraditelnou újmu a tento mimo to dá přiměřenou jistotu podle §u 78 ex. ř. a 56 c. ř. s., která jest v tomto případě obligatorní.

K zachování nabytých práv věřitelových stanovuje § 2 nového zákona, že se do lhůt, jichž uplynutí je podle zákona pro věřitele spojeno s právní újmou, nevčítá doba, na kterou byl výkon exekuce odložen, pokud se týče při nových exekucích doba od podání návrhu do 1. ledna 1934. Jde tu hlavně o lhůtu stanove-

nou pro zánik zástavního práva v §u 256 ex. ř. a §u 6 čl. VI. zákona č. 23/1928 sb. zák. a nař.

Odklad dražby je vyloučen, jde-li:

a) o pohledávku mzdy nebo výživného podle zákona,

b) o výměnek,

c) o pohledávky ze zápůjček, na základě kterých byly vydány zástavní listy nebo dílčí dlužní úpisy (zákon z 24. IV. 1874 č. 48 ř. z. a článek XXIV. uvoz. zák. k exekučnímu řádu),

d) o nové pohledávky, vzniklé po 9. V. 1933.

Pokud jde o mobilární exekuci, nelze odložit dražbu věcí, které nesouvisejí s provozováním zemědělského podniku, a na věci podlehlající zkáze, pro které platily již před tím vyjíměčně předpisy §u 266 ex. ř., že se smí k prodeji přikročiti dříve, než-li povolené zabavení nabude právní moci.

Dr. JÁN FABRY:

Advokátsky a ver. not. sjazd dňa 8.—10. IX. 1933 v Bratislave.

Je příznačné, ako málo slov. ver. notárov zišlo sa na tento sjazd, kde mali plné právo uplatniť svoje stavovské sťažnosti, žiadosti, vôbec hájiť svoje stavovské záujmy. Dobře nás Slovákov poučily zprávy bratrov Juho-slovanov o tom, ako je to u nich sriadené, menovite Slovinec dr. Peterlin. Kým sme sa my Slováci — snáď z istež pohodlnosti — rozplyvali v citoch vŕševslavianstva, cieľu primerané reči našich juhoslov. kolegov dali nám poznať, že sme ešte len vo vývine ver. not. stavu. Verejní notári na Slovensku, každý o sebe má rôzne administratívne potíže. Ustanovizne a nariadenia pre ver. not. sa často až priečia zdravému pochopu, takáto na pr. je i tá, že »ver. notár je poriadeny superiorite sudcu«, kdežto v takom istom prípade advokát má viac práva a možnosti uhájiť si svoje záujmy voči sudcovi. Prečo takýto rozdiel?... Veď menovite na Slovensku ver. notári sú napospol bývalí praktickí advokáti, veľmi často s viac ročnou praksou než jemu nadriadený sudca. Tiež spomenutá bola činnosť obvodnych notárov, ktorý veľmi podrývajú prestýž ver. not. stavu. To je skutočne v porovnaní s historickými zemami, alebo inými štátni krikl'avá nespravodlivosť. Taktiež padla otázka penzie a výhod, aké majú iné štátne orgány neznášajúce vlastnú kancelársku režiú. Tieto otázky našli živého súhlasu u všetkých prítomných, a dostalo sa im správneho uznania i zo strany pána prezidenta notárskej komory v Prahe dr. Čulíka.

Tí, ktorí pristihujú ver. notársku tarifu, neberú ohľad na väčšinu ver. not. okresov, kde cit ľudskosti a spravodlivosti bráni človeku uplatniť to trápne a vzdeleného človeka dehonestujúce pravidlo: »nasháňaj si!«. Keď ktorý ver. not. má viac kancelárskych síl — písacky vo ver. not. kancelárii je veľmi mnoho, a to množstvo ma-